

В Конституційний Суд України
вул. Жилианська, 14, м. Київ, 01033.

СУБ'ЄКТ ЗВЕРНЕННЯ

ЧЕРНОВ Сергій Іванович

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

*в порядку статті 42 Закону України
" Про Конституційний Суд України "*

**з питань офіційного тлумачення
дії окремих норм Податкового Кодексу
України із змінами внесеними
Законом № 1166-VII від 27.03.2014 року
та статей 8, 22, 24, 58, 64, 126, 130
Конституції України**

Законом України №1166 від 27.03.2014 року "Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні" (закон № 606-XIV) Податковий Кодекс доповнено новим підпунктом 164.2.19 такого змісту:

"164.2.19. суми пенсій (включаючи суму їх індексації, нараховану відповідно до закону) або щомісячного довічного грошового утримання, отримуваних платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету згідно із законом, якщо їх розмір перевищує десять тисяч гривень на місяць, - у частині такого перевищення, а також пенсій з іноземних джерел, якщо згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, такі пенсії підлягають оподаткуванню чи не оподатковуються в країні їх виплати".

{Абзац шостий пункту 4 розділу I із змінами, внесеними згідно із Законом № 1200-VII від 10.04.2014}

У зв'язку з цим підпункт 164.2.19 вважати підпунктом 164.2.20.

А у статті 165.1.1 підпункт "е" підпункту 165.1.1 викладений в такій редакції:

"е) сума пенсій (включаючи суму їх індексації, нараховану відповідно до закону) або щомісячного довічного грошового утримання, отримувана платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету згідно із законом, крім випадку, визначеного підпунктом 164.2.19 пункту 164.2 статті 164 цього Кодексу, а також пенсій з іноземних джерел, якщо згідно з

міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, такі пенсії не підлягають оподаткуванню чи оподатковуються в країні їх виплати".

Стаття 8. В Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується.

Стаття 22. Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними.

Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані.

При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Стаття 24. Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Стаття 58. Закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Більше того, із припису частини другої статті 64 Конституції України вбачається, що не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 цієї Конституції.

Стаття 126. Незалежність і недоторканість суддів гарантуються Конституцією і законами України.

Стаття 130. Держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів.

Більше того, внесення змін до статті 164 Податкового кодексу України суперечить змісту частини четвертої частини 8 Закону України "Про пенсійне забезпечення" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992 №3, ст. 10), згідно якої пенсії не оподатковуються!

Підпункт два частини третьої пункту два Постанови Пленуму Верховного Суду України №9 від 01.11.1996 року "Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя" суд безпосередньо застосовує Конституцію у разі коли закон, який був чинним до введення в дію Конституції чи прийнятий після цього, суперечить їй.

Пункт два резолютивної частини Рішення Конституційного Суду України від 11 жовтня 2005 року №8-рп/2005 (v008h710-05)(справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання) положення частини третьої статті 11 Закону України "Про статус суддів" (2862-12) у взаємозв'язку з частиною восьмою статті 14 Закону України "Про судоустрій України"(3018-14) треба розуміти як таке, що гарантує досягнутий рівень незалежності суддів і забороняє при прийнятті нових законів та інших нормативних актів, внесенні змін до них скасовувати чи звужувати існуючі гарантії незалежності суддів, у тому числі заходи їх правового захисту та матеріального і соціального забезпечення.

Конституційний Суд України дійшов висновку, що Закон про пенсійне страхування регулює питання щодо права громадян на отримання пенсійних виплат і соціальних послуг і не може змінювати умови і порядок виплати щомісячного довічного грошового утримання суддів, врегульовані Законом України "Про статус суддів"(абзац одинадцятий пункту 7 рішення від 11 жовтня 2005 року №8-рп/2005).

Конституційний Суд України неодноразово висловлював правові позиції щодо гарантій незалежності суддів у своїх попередніх рішеннях, зокрема від 24 червня 1999 року №6-рп/99 (справа про фінансування судів), від 20 березня 2002 року №5-рп/2002 (справа щодо пільг, компенсацій і гарантій), від 1 грудня 2004 року №19-рп/2004 (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу), від 1 грудня 2004 року №20-рп/2004 (справа про зупинення дії або обмеження пільг, компенсацій і гарантій), від 11 жовтня 2005 року №8-рп/2005 (справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання). Тому, вирішуючи питання щодо відповідності Конституції України наведених у конституційному поданні окремих положень Закону, Конституційний Суд України керується також правовими позиціями, викладеними у цих рішеннях (пункт третій рішення Конституційного Суду України від 18 червня 2007 року №4-рп/2007 (справа про гарантії незалежності суддів).

Щомісячне довічне грошове утримання – це особлива форма соціального забезпечення суддів, яка виражається у гарантованій державою щомісячній звільненій від сплати податків грошовій виплаті, що забезпечує їх належне матеріальне утримання. Особливість щомісячного довічного грошового утримання полягає у правовому

регулюванні, а також у джерелах його фінансування, які визначені Конституцією України та Законом України "Про статус суддів" (абзац третій пункту 3.3 Рішення).

Зазначене узгоджується з правовою позицією Конституційного Суду України, який в абзаці п'ятому пункту 7 мотивувальної частини Рішення від 11 жовтня 2005 року №8-рп/2005 й абзаці третьому підпункту 3.3 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 18 червня 2007 року №4-рп/2007 вказав, що *щомісячне довічне грошове утримання є гарантованою державою щомісячною звільненою від сплати податків грошовою виплатою*, що слугує забезпеченню належного утримання судді, в тому числі після звільнення від виконання обов'язків судді; відмінність же щомісячного грошового утримання працюючого судді від щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці полягає у тому, що судді, які мають право на відставку та продовжують працювати на посаді судді, цю виплату одержують виключно з Державного бюджету України, а судді у відставці - з Пенсійного фонду України за рахунок коштів Державного бюджету України.

Також, Конституційний Суд України рішенням від 14 грудня 2011 року №18-рп/2011 у справі №1-33/2011 за конституційним поданням Верховного Суду України щодо офіційного тлумачення поняття "щомісячне довічне грошове утримання", що міститься у підпункті "е" підпункту 165.1.1 пункту 165.1 статті 165 Податкового кодексу України, зазначив, що поняття "щомісячне довічне грошове утримання" *означає неоподатковану грошову виплату як судді, який, маючи право на відставку, продовжує працювати на посаді судді і одержує її з Державного бюджету України у вигляді щомісячного грошового утримання, так і судді у відставці, який одержує її з Пенсійного фонду України за рахунок коштів Державного бюджету України.*

Рішення Конституційного Суду України є обов'язковим до виконання на території України, є остаточним і не може бути оскаржене!!!

II. ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТЛУМАЧЕННЯ ПОЛОЖНЕНЬ ТА ДІЇ ЗАКОНУ

Згідно статті 22 Конституції України при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

У відповідності до статті 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

У викладених правових позиціях перелічених рішень Конституційного Суду України зазначено, що як норми статей 126, 130 Конституції України, так і Закони, які регулюють досягнутий рівень гарантії незалежності суддів, забороняють при прийнятті нових законів та інших нормативних актів та при внесенні змін до них скасовувати чи звужувати існуючі гарантії незалежності суддів, у тому числі заходи їх правового захисту та матеріального і соціального забезпечення. Конституційний Суд України неодноразово наголошував, що щомісячне довічне грошове утримання – це особлива форма соціального забезпечення суддів, яка виражається у гарантованій державою щомісячній *звільненій від сплати податків* грошовій виплаті, що забезпечує їх належне матеріальне утримання.

Разом з тим, Харківський апеляційний адміністративний суд, при розгляді апеляційної скарги Управління Пенсійного фонду України в Ленінському районі м. Полтави на постанову Крюківського районного суду міста Кременчука Полтавської області від 2 червня 2015 року, грубо порушуючи принцип верховенства права, передбачений статтею 8 Конституцією України та статтею 9 Кодексу адміністративного судочинства України, посилаючись на внесені в березні 2014 року зміни до Податкового кодексу України, скасував законне і обґрунтоване судові рішення від 2 червня 2015 року.

Слід зазначити і те, що у відповідності до вимог статті 8 Конституції України в Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (*частина друга статті 8 Конституції*).

Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується (*частина третя статті 8 Конституції*).

Отже, апеляційна інстанція, порушивши принцип верховенства права, передбаченого Конституцією України, не взявши за обов'язкове правові позиції, викладені в рішенням Конституційного Суду України про те, що *держава повинна утримуватись від прийняття будь-яких актів, які призводили б до скасування чи звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод*, не врахувавши роз'яснення, викладені в Постановах Пленуму Верховного Суду України витлумачила норми дії Податкового кодексу України, які не можуть бути правовою підставою для скасування судового рішення суду першої інстанції.

III. НАЯВНІСТЬ НЕОДНОЗНАЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНУ.

Незаконно утримуючи з липня 2014 року податок з щомісячного довічного грошового утримання держава, в особі Управління Пенсійного фонду України в районі м. порушивши права та інтереси, завдала і завдає матеріальної і моральної шкоди.

У відповідності до припису статті 6 Кодексу адміністративного судочинства України в квітні 2015 року звернувся до районного суду міста області з адміністративним позовом до Управління Пенсійного фонду України в районі про визнання дій відповідача протиправними та зобов'язання вчинити певні дії.

Постановою районного суду міста області адміністративний позов задоволено. Визнано дії Управління Пенсійного фонду України в районі щодо незаконного відрахування з щомісячного довічного грошового утримання податку – неправомірним. Зобов'язано Управління Пенсійного фонду України в районі виплачувати щомісячне довічне грошове утримання призначене у розмірі **_____**. Стягнуто з Управління Пенсійного фонду України в районі **_____** на користь **_____**.

Постановою апеляційного адміністративного суду від України в районі задоволена. Постанова районного суду міста області від скасована. Прийнята нова постанова, якою в задоволенні позову до Управління Пенсійного фонду України в районі про визнання дій неправомірними та зобов'язання відповідача вчинити певні дії – відмовлено.

Ухвалою Вищого адміністративного суду України касаційна скарга залишена без задоволення, а постанова апеляційного адміністративного суду від **_____** – без змін.

Як суд апеляційної інстанції, так і суд касаційної інстанції проігнорували принципи верховенства права і всі ті підвалини, які закріплені в Основному Законі - Конституції України і на які неодноразово звертав увагу в своїх рішеннях Конституційний Суд України, визначаючи правові позиції.

Неоднозначне застосування як апеляційним адміністративним судом, так і Вищим адміністративним судом України положень Конституції України та Податкового кодексу України призвело до порушення конституційних прав і свобод.

Згідно частини першої стаття 42 Закону України "Про Конституційний Суд України" конституційне звернення - це письмове клопотання до Конституційного Суду України про необхідність офіційного тлумачення Конституції України та законів України з метою забезпечення реалізації чи захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина, а також прав юридичної особи.

Відповідно до статті 43 Закону України "Про Конституційний Суд України" суб'єктами права на конституційне звернення з питань дачі висновків Конституційним Судом України у випадку, передбаченому пунктом 4 статті 13 цього Закону, є громадяни України, іноземці, особи без громадянства та юридичні особи.

Із припису частини першої статті 94 Закону України "Про Конституційний Суд України" підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є наявність неоднозначного застосування положень Конституції України або законів України судами України, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод.

На підставі статей 147, 150 Конституції України, керуючись статтями 13, 42, 43, 94 Закону України "Про Конституційний Суд України",-

П Р О Ш У:

Надати офіційне тлумачення щодо неоднозначного застосування положень статей 164.2.19, 164.2.20, 165.1.1 Податкового кодексу України та статей 8, 22, 24, 58, 64, 126, 130 Конституції України, рішення Конституційного Суду України від 11 жовтня 2005 року №8-рп/2005, від 18 червня 2007 року №4-рп/2007, від 14 грудня 2011 року №18-рп/2011.

Додаток: 1. Копія постанови
міста

районного суду

2. Копія постанови
суду

апеляційного адміністративного

3. Копія ухвали Вищого адміністративного суду України

4. Копія конституційного звернення - 2(два) екземпляри.
Конституційного звернення – 2(два) екземпляри.

З повагою,

С.І. ЧЕРНОВ

2 липня 2016 року